

На хайдушкото сборище;
 А майка ядна, жалостна,
 Дѣте си мило пригърна
 И... пакъ заржда, заплака!

Емоцията въ тѣзи седемъ стиха е пълна, завършена и силна, защото изразява една ясно опрѣдѣлена идея. Нищо не липсува на този фрагментъ, нито откъмъ бой, нито откъмъ тонъ, да възбуди у васъ чувство на желание къмъ единъ подвигъ, свързанъ съ едно по-съвършено битие, за да потърсите съдбата, която привлича Чавдаръ воевода въ гората. Въ националната ни литература, както сж прѣдставени героитѣ въ поезията на Ботѣова, като Чавдаръ-воевода, Хаджи Димитъръ и др. не сж само исторически лица: тѣ сж, казано по-общо, единъ принципъ, едно знаме за бой и лаври. Въ тѣхъ, сѣкашъ, е символизирана борбата на нашето минало, като начало и като емблема.

Нека надникнемъ надъ още 1—2 фрагмента изъ „Хайдути“, поема съ високъ художественъ колоритъ. — Я надуй, дѣдо, кавала, — Слѣдъ тебъ да викна — запѣя —

Пѣсни юнашки хайдушки,
 Пѣсни за вѣхти войводи...

Кои сж тие „вѣхти войводи“? Тѣ сж много, тѣ сж цѣла плеада, която има своята Пинакотейка (Pinacoteque) на Странджа-баиръ, на Иринъ-Пиринъ и на Хемусъ, който държи върху рамѣнитѣ си цѣлъ Старопланински полуостровъ, който по богатство на традиции съперничи съ Олимпъ!... Единъ отъ тая плеада-герой е синътъ на Петка Страшника —

Единъ бѣ Чавдаръ войвода —
 Единъ на баца и майка,
 Единъ на вѣрна дружина.